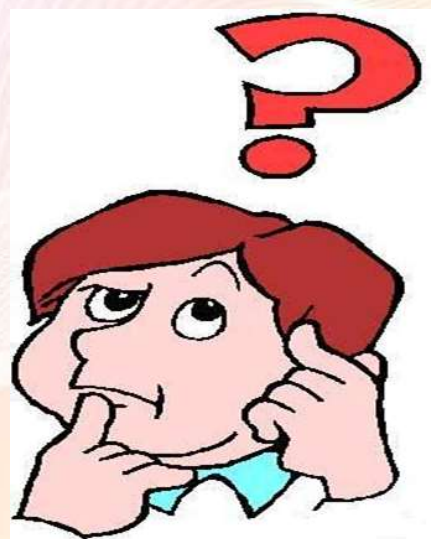

نمونه سوالات درس پانزدهم

۱- مغولان از چه اقوامی بودند و در کجا می‌زیستند؟

مغولان از اقوام بیابانگردی بودند که در سرزمین مغولستان واقع در شمال چین و جنوب سیبری می‌زیستند.

۲- شیوه زندگی مردمان مغولستان چگونه بود؟

آب و هوای سرد و خشک منطقه، موجب شده بود که آنها شیوه زندگی کوچ‌نشینی و دامداری را برگزینند.

۳- چرا قبایل مغول به غارت یکدیگر و همسایگان روی آوردند؟

قبایل مغول تا پیش از چنگیز خان پراکنده بودند و حکومتی نداشتند. این قبایل به سبب افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر بودند برای تأمین زندگی، به غارت یکدیگر و همسایگان روی آورند.

۴- چنگیز که بود و چه کرد؟

چنگیز رئیس یکی از قبایل مغول بود که قبیله‌های مغول را زیر فرمان خود درآورد و حکومتی نیرومند تشکیل داد و برای اداره آن کشور، مجموعه قوانینی را با عنوان یاسای چنگیزی تدوین کرد و به اجرا گذاشت.

۵- یکی از اصول مهم یاسای چنگیزی چه بود؟

آن بود کسانی که خود را تسلیم سپاه مغول می‌کردند، از قتل و غارت در امان بودند، اما آنان که مقاومت می‌کردند، باید قتل عام و غارت می‌شدند.

۶- چنگیز چگونه فردی بود؟

چنگیز در فنون رزمی مهارت کامل داشت و در حیل‌های جنگی استاد بود. وی، مردی بی‌رحم بود و سربازان و حتی فرزندان‌ش باید بدون چون و چرا فرمانش را اجرا می‌کردند.

۷- مغولان پس از آنکه متحد و قدرتمند شدند به چه فکری افتادند؟

به فکر حمله به سرزمین‌های آباد و تصاحب ثروت آنها افتادند. آنها نخست به چین حمله و شهر ثروتمند پکن را تسخیر و غارت کردند.

۸- مغولان چگونه به مرزهای ایران نزدیک شدند؟

مغولان با فتح سرزمین‌هایی در غرب مغولستان، به مرزهای ایران نزدیک شدند.

۹- بهانه چنگیز خان برای حمله به ایران چه بود؟

در زمان سلطان محمد خوارزمشاه وقتی اعضای یک کاروان تجاری مغول به یکی از شهرهای ایران آمده بودند، به دستور حاکم آن شهر به جرم جاسوسی دستگیر و کشته شدند. چنگیز خان این موضوع را بهانه قرار داد و با لشکری عظیم به ایران هجوم آورد.

۱۰- سلطان محمد خوارزمشاه در مقابل مغولان چه کرد؟

سلطان محمد به مقابله شتافت، اما در همان برخورد اول با سپاه مغول، چنان دچار بیم و هراس شد که فرار کرد. فرار او، روحیه سپاهیان و مردم را ضعیف کرد.

۱۱- سلطان جلال الدین خوارزمشاه در مقابل مغولان چرا نتوانست کاری از پیش ببرد؟

او در یک جنگ بر مغولان پیروز شد اما به دلیل اختلافات و درگیری‌های داخلی، کاری از پیش نبرد. در آن شرایط حساس، برخی از سرداران و حاکمان محلی و نیز خلیفه عباسی نه تنها جلال‌الدین را یاری نکردند، بلکه با وی درگیر جنگ شدند.

۱۲- نتیجه حمله چنگیز خان به ایران چه بود؟

بر اثر این هجوم، بسیاری از ایرانیان جان باختند و تعداد زیادی به اسارت درآمدند یا آواره شدند. ترس و وحشت سراسر ایران را فراگرفت و مردم دچار سرخوردگی شدند. از این رو میل به گوشه گیری و دوری از اجتماع در جامعه رواج یافت. شهرها و آبادی‌های زیادی را ویران کردند و آسیب فراوانی به مزارع کشاورزی و قنات‌ها وارد آوردند. مغولان همچنین مساجد و کتابخانه‌ها را خراب کردند و کتاب‌ها را سوزاندند.

۱۳- هلاکوخان که بود؟ اقدامات او را بنویسید؟

هلاکوخان نوه چنگیز بود. او مأمور شد فتوحان مغول را در ایران و دیگر بخش‌های جهان اسلام کامل کند.

اقدامات او : ۱- اسماعیلیان ایران را از بین برد و قلعه‌های آنان را تسخیر کرد.

۲- با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه، خلافت عباسی را برانداخت.

۱۴- اوضاع ایران در دوران فرمانروایی سلسله‌ی ایلخانان چگونه بود؟

ایران از نظر سیاسی یکپارچه و متحد شد و حکام و سرداران محلی تحت حاکمیت و سلطه‌ی مغولان، قرار گرفتند. حکومت ایلخانان با سایر حکومت‌های مغولی در آسیا و دولت‌های اروپایی ارتباط برقرار کرد.

۱۵- پس از مرگ آخرین ایلخان مغول (ابوسعید) حکومت ایلخانان دچار چه وضعیتی شد؟

حکومت ایلخانان فرو پاشید. ایران یک بار دیگر گرفتار هرج و مرج، آشوب، جنگ و قتل و غارت‌های بی حساب شد، یکپارچگی و اتحاد سیاسی کشور ما از بین رفت و حاکمان محلی و سرداران مغول و غیرمغول، هر کدام بر بخشی از آن مسلط شدند و با یکدیگر به رقابت و ستیز برخاستند.

۱۶- همزمان با فروپاشی حکومت ایلخانان، چه عواملی موجب بروز قیام‌های مردمی شد؟

بی عدالتی و ستمگری حاکمان محلی، خشم و نارضایتی مردم را برانگیخت و موجب بروز قیام‌های مردمی در گوشه و کنار ایران شدند.

۱۷- حکومت سربداران چگونه تأسیس شد؟

ساکنان روستای باشتین که از زیاده خواهی و گستاخی مأموران حاکم مغولی خراسان به ستوه آمده بودند، به پا خاستند و مأموران مغول را مجازات کردند. آنان سپس با شعار سر به دار می‌دهیم، تن به ذلت نمی‌دهیم، سپاه حاکم مغول را در آن ولایت شکست دادند. قیام به سرعت گسترش یافت و سربداران پس از تصرف شهر سبزوار، حکومت خود را تأسیس کردند.

۱۸- قیام سربداران از کجا و بر اثر تعلیمات چه کسانی آغاز شد؟

از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد. مردم سبزوار در آن زمان بر اثر تعلیمات شیخ خلیفه و شیخ حسن جوری آماده مقابله با ظلم و ظالمان شده بودند.

۱۹- تیمور که بود و چه کرد؟

تیمور گورکانی یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت. او خود را از خاندان چنگیز می دانست. تیمور در بی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیز خان مغول نداشت.

۲۰- تیمور پس از تسلط بر ماوراءالنهر چه کرد؟

با سوء استفاده از اوضاع پریشان و آشفته‌ی ایران که بر هر گوشه آن خانی و سرداری حکومت می‌کرد، چندین مرتبه به کشور ما یورش آورد و یورش‌های تیمور نیز همچون هجوم چنگیز، آسیب و صدمات فراوانی به مردم ایران وارد کرد. در جریان این یورش‌ها، عده‌ی زیادی تلف شدند و اموال و دارایی مردم غارت گردید.

۲۱- شاهرخ که بود و چه کرد؟

شاهرخ پسر تیمور، بر رقیبان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود درآورد.

درس پانزدهم: حمله چنگیز و تیمور به ایران

مطالعات
هشتم

پایان

